

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Рок VIII.

Нови Сад, петак 26. Септембра 1930.

Ч. 35 (290)

Фамелийни вопрос

Ест једно месточко, једен куцик нам таки мали и так барз прицагајуци. Кед эмо је схиленай глави и задуманого чола пре неизвесноса ютрашњога дна, а вистати под терху камбодневнога живота поврацли до тога куцика, було нам више приемло и там зме отложиши. Тот куцик, тото месточко — то наш родитељски дом, наша фамелија. Дихто цали свой живот превродаје у тим милим месточку, а дакога судьба уж барз вијас вирвала з нњого. Але гоч як далеко бул у шведе гоч давно зогабел ствојо родиме гнездо, воноваше миле, незабудљиве и святе.

Тото јо цегла за будовио, јо стапици за организм — то фамелија за људске дружство. Фамелија то мала держава, у котрой оце — крал, мац — кралјца а дасци грађане. Фамелија то једен човек, у котрим оце — мозог, мац — шерцо. Без цесца фамелије не може буц анји щесца оплемености. То природни закон, котрого позна здрави разум каждого поганина, але на котрого часто забивају и сами христијане. Тот природни закон установљен Господом Богом кед преглашев 4. заповид свою и упорел односноста дасцих гу родитељом, а усовершев Исус Христос кед основао св. тајну мапаженства, з коју воззвавају, пошвеју, олекчују и украшују одношенија христијанских родитељох гу дасциом. Конечно у Назаретској фамелији зогабел нам јаки приклад шицки народом и за шицки времена.

И скорей як христијанство пропородило швет, мушло придобиши и покрешија фамелију. Зос христијанских фамелијох вишли христијански кральове, законодателе, ученија, воспитателе и водљове. Фамелија то перша и најблизовијша точка, па котру ше треба ослониц, же би ше препородил швет.

Нештаја вопрос фамелији важијији як гоч кеди у историји Чловечества. А то прето, бо ше сде фамелију одстрагнуц од христијанства, отровиц и подагањици. У већим државама запровадзели цивилији женідби и ростави. Убивателни грихи плода ше законом защищају. Супружеска вијност уж не већи идеална и недорушива свјатина, а „любов до гроба“ то често правије слово. Воспитоване дасцих состоји ше лем у карменю и оштацију, а може буц и школовану и — недобрији прикладу. Прето нигда ишче не була нужнейша акција за пропородије фамелији як јо нештаја. И прето не задармо чувар морала и христијанских фамелијох у Риме, глава Цркви, бави у лешкайши часи високо давијул назаретске шветло, јо през столицја христијанскому швету пошвицовало више у часах, кед ше нацагли чарни хмары на хоризонту фамелијнога живота. Свјата фамелија у Назарету — то нам оштри рефлектор, котри нам розвиши рушевини већим модерним фамелијох — то блескане јо највије вељкосији страшней кари и катастрофи, — то блага гњизда, јо ше јаје раз запалела и гори як послидији путоказ гу обновљењу и спасењу.

Читайце „РУСКИ НОВИНИ“!

УНАШИМ
ОТЕЧЕСТВУ.

Министер-председатељ у Загребу. Прешлеј недзелі министер-председатељ п. П. Живкович написаје први раз службено Загреб. Бул вијадан сердечне дочскани. Препатрел шицки важији институцији и званија.

Нешесце з крилатици. При Сиску запалела је крилатица бо лецила одвише нјеско. З крилдами вдерела до једнога древа и већ настала експлозија. Обидвоме пилоти загорели.

Наши школа од нееднакога календара. У интересу нашого народнога и привреднога живота було би да ше уж раз запровади једен календар за целу државу. Назасиданију индустриско-ремесельницкији комори указало је, же зос тим, же при нас двојки календар, траци је једна милијарда динари.

Забили цигана. В недељу јегријал је у Србобране вашар. Медзи вељим шветом круцел је једен циган и крадол. людзом пењеж зос кишеникох. Кед го обачели почал сјекац. Жандаре пошли за њим и кед не сцел стануц штрелели за њим. Циган остал на месце мртви и пеножки нашли при њому.

Медзинародна вистава у Н. Саду отримаје дни 27 т. м. до 6 октобра.

Председатељство пријаја сам министер-председатељ п. Живкович. За виставу влада вељке интересоване и до тераз је яведо 226 виставитељох.

Вељка фабрика шицкох, котреј властитељ Чех Тома Бата сде основао ишће једну филијалу у Југославије. Найзгоднейше за то место бул би Апатин. У тај новај фабрики нашло би 50.000 людах зајробку.

Сден напреднији вавал. Општество валаја Червенка купело једно зданце за школу. До зданеја је змеси 5 класи и квартелі за учитељох. Крем тога варта ишће једну артијеску студију так, же тераз Червенка, ма 3 таки студији а ишће је вивертаја 4.

Крадли по вагонож. Медзи Хордаком и Богојевом обачело је, же украдено већији лади есплану у вељкеј вредносци зос вагонож. Толька вагони напово пломбирали так, же ше крадна обачела аж у Винковцих.

Задавели је у студији. При Валеву копали студију, и кеди уж викопали 18 метери глубоко вода је више не указала. Копало је далей. Медзитим студија је наполнјена отровним гаваји и 4 роботици је задавели.

Преосв. владика Дионисиј у Босни

Стара Дубрава.

Перши глас з нашим парохијама посылаје до Руских Новинах, да је шицки читатељ з нами радује, бо и ми могли у себе витад својога преосвјештепога владику. Пишеме тога даскељо

слове и прето, да напомије, да знају, же и ми ту у Босни живејме и же ше стајаме зос шицкима силами, да не заостанеме у просвите и гospодарству за другима, Не скоро зме довали, же наш преосв. владика и гу

нам приходзи на 13. септембра. Преосв. владика рушел'ше того дня з Баня Луки з високопредодобним о. Викаром Латковичем о 1. годзини пополадку на авту до Пошаваки — 28 километри од Баня Луки. У Пошаваки дочекали преосв. владику 3 кочи и бандерия на 10 копъях, котру провадзел наш вирнік Кахав. Од Пошаваки до Старей Дубрави идземе пра леси и гори. Коло штвартей годзини сцигнули до Дубрави. О. парох Михаил привитал з процесию преосв. владику на краю валала и одпровадзел до церкви. Ту преосв. владика по кратким богослужженю сказац науку о небу и як небо заслугув, да раздоско аношиме шицки свойо крести, лем да себе небо заслужиме. — О 6. годзини вечар започало ше Всепочле Усикновения. Ту правдник Усикновения не празную на будни дзень, але богослужение преноши на издаэлю. В издаэлю була торжественна Архиерейска Служба, а науку тримал преосвящени о тим, як ис шлебодно ані царови брац другу жену, док жени муж ис по словах св. Йоана Предтечи. Хто ше раз ожени, тот звязані до шмерца и пришагу лем шмерці розбрішус, а не людзе.

Пополадко в недзвелю охабел преосв. владика Дубраву и пошол до Камениці, где терац нашо сестри Василиянки биваю, да сестром дава науки, або так аван духовни упражненя пре Бдн. И туго вирнікі краине привитали на уста своих малих дaeцох, а преосв. владика у церкви подзеко-

вал и отримал богослуженя за цали тидаен, до празника Рождества Пресв. Діви Марії.

Да читатель Руских Ноўинах знаю, келью нас ту есть, и дае жисме, наводзиме слідуюче: 1) Стара Дубрава ма 1730 жительсьох и то: у самой Старей Дубрави есть наших 670, у Новей Дубрави 600, а у Камениці 460. Нажаль мы не мame ту свойо школи. Терац ше прави школа у Новей Дубрави, але то будзе за чаша дaeци бара. далеко ходац по блаце и през леси. Але мы ше надамо, же на рок достанеме и мисвою школу у нашим валале. Того року буде наша Бановина 120 народны школи.

Телью з парохії Дубравской. А терац даскельо слова и о других наших парохийах у Босні.

Баня Лука

Парохия Баня Лука ма 1300 греко-католікох и вони так раздзелены:

у самой Баня Луки	400
Опесчу	148
Яблану	90
Бакиацох	50
Царевлянох	350
Врбапскох, Бос. Градишак	
и Чатрж	262

Тота парохия бара рострещена и паноцец муши, вие обходац своих вирнікох. До Царевлянох ма 49 километри далеко. Там идае раз у мешчану.

У Баня Луки нашо вирнікі не маю ище свойо церкви. Терац там купели з вельким длуством парохиялни дом. У тым дому ма ше преславиц ёдна вежа хижка на церкву, док ше з помоцу добрых наших вирнікох зос других парохий.

Ях не будзе годна збудо-вац нова церквочка. Там церкva бара потребка, бо нешкa у Баня Луки бало-вина и коло 300 наших дзивичатох вос. целей Босні служа у Баня Луки. Док не мame свойо церкви, нет зде зберац своих вирнікох, а особено служніцы, котры живу у вшелях обстави-нох, па велі пострадаю. Терац кажды читатель може порозуміц, яке добре діло зробел, кед купел сречки за будову церкви у Баня Луки. Хто може, пай ице купи, бо ище велькое число не распределене.

Каменица.

Отпуст на празник Рождества пресв. Богородичи.

У Каменици у Босні на-ходзи ше манастир, у котрим були нашо монахи св. Теодора Студита. Терац там нашло шестри Василиянки. Медзি нашима вирніками у Босні постой прекрасны обичай які прinesли зос собу з Галичини. Кед у даедней парохії отпуст, або як вони гуторя „празник“, теди ше сходац там вирнікі зос шицких сушедних парохийах, да ше там висповедаю и да достаню отпуст. Так було року и у Каменици. Пришли там вирнікі зос найдалльших крайох — ёдни зос Детляку, коло 50 километери удалени, други зос Баня Луки, 34 км. удалени, а даекотри були ище з дальших крайох. Пришли там и нашо панд-цове: преч. о. декан зос Пряшвору, о. Юриста зос Девятини, о. Орос зос Дер-венти, о. Левицкі зос Лишні и о. Якимін зос Старей Дубрави. Там бул и наш пре-

освящены Владика. В собо-ту вечар о шестей годзини започало ше Всепочле, а шицки паноцце зос преосв. Владиком споведали од шес-тей до пол дзешатей годзини. Рано о шестей годзини була перша Служба Божка, на котрой приступело веци як 200 души до св. прича-стия. По тим служела ше Утриня и друга Служба Божка, при котрой приступило до св. причастия веци як 300 вирнікох. Священіцы споведали од 6 до 9 и пол. О дзешатей годзини започала ше торжественна Служба Архиерейска, при котрой прекрасно шпивали шицки вирнікі зос шицких крайох Босні. Велі од радосци и заплакали. Там ше обычно отримус казаш вонка, але на жаль того року то не было возможно пре дикт, котры започал падац од 11 годзин. Науку тримал сам Преосвящени на концу Сл. Божей. Наука була о значеню празника за каждого християнина.

По поладку того самого дня врацели ше Преосвящени до Загребу, да будзе там на привітаню Минист. Пред-седателя Жняковича.

Козара.

Як дознаваме на празник Воздвижения будзе преосв. Владика у Коварцу на от-пусту.

У тай парохії будую на-шо вирнікі нови парохиялни дом, котры би мал буц тей ешель доготовені. Вирнікі арабели пожячку у Крижовицох, да можу що скорей збудовац парохиялни дом. Тота парохия ма мало веци як 1000 вирнікох.

годзинку та могол одредац точно час работы. И по шейсць годзинах чежкай работе перша група буде заменена з новими шицкими силами.

Витрапени работніцы гла-дали себе згодны места за одночивок, бо робота коло одкопованя була бараженка.

Гоч як швидко и чежко робели, робота коло одгар-тания бара помалки напре-довала. Велі од работнікох почали ше сумнівац, чи ище дакеди увидза красне белаве небо над собу. Свойо думи у себе скривали, але Мирков то знал бо видзел нахму-рени их ліца.

Не шицеме трациц надію, добры мойо людве! повед

Мирков понеже им разда-лел по другираз єдвене:

„Правда наша робота барз

нешицеме трациц надію у Бога, бо я сигурни, же нашо товариши указу нам свою братскую помоц.“

„Слаба то надія“, повед-еден з работнікох. „Як би вони знали, же ше ми баж ту находзиме? Вони думаю же ми на старим месце.“

„Не, не, недумаю вони тово мой Мафтею“, одповед Мирков. „Охаб ше тих смутных думох, голем их другима не проповедай, бо им однеш и тогу остатнюю силу, сцелосц и падію. Будз сигурни, же нашо товариши не буду жирни док нас живих або мертвих не винесу на шветло Божего слуника.“

„Шицко то краине ў нам гуториш“, одповед Маф-тей. „Лем чи вони буду знац жешеми башту находзиме.“

„Думаш; Мафтею, же то вони не можу потрафиц, кед

по Ф. Хофману.

Под жему.

(Времяжнен.)

При слабим шветлу лампи Мирков шицко раздзелел на три велькі часци а веци каж-ду заш на двацец ёднакі часци. У найвекитим миру кажди поед свою часц, а даскелі себе фалацік хлеба одложели до кишенкі за другираз.

„А терац ше мушиже до-гварц як подзелім роботу“ повед Мирков. „Нас ест двацец. Предлагам да ёдна по-ла од нас роби, и кед ше вимучи да ю замені друга половка. Я ведно зос своим

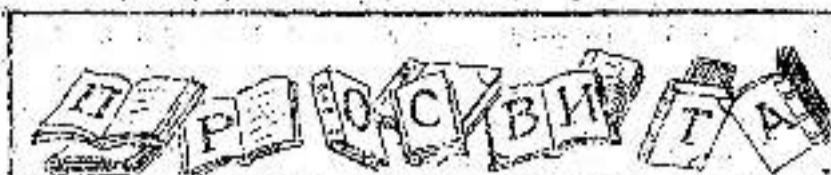
сином приступим першай полі а други ше дагварце.“

И тото будзе прияте а дароз ше шицки раздзелени на два полі. Перша пола уж сцела почата з роботу але их Михал зонар и гварел:

„Лем куцікік причакаце. Ми имеем двацец лампи, кед шицки пущиме да горя теди о дванац годзин останеме, през шветла. И прето пред-лагам да горя по три лампи, котры нам буде досць шицкік же би змогли робиц.“

Работніцы були споро-зумни и Мирков зос ўширу: молитву за благослов Божкі започал з роботу.

Мирков зос собу мал и

НИК. НАДЬ, учитель

Поучование у школы и народу.

Всё исторії.

Отримованим людського дружства и отримованого народом медзя друзією народами видно можливо так, кед поєднані народи ма свою історію культуру. Вона є нещка єдина котра може, да чувствування мережай одних од других оддалі. Культура сама по себе привнесе ідею миролюбивосци (пацифизам). Культура цалого чловечества бара ческо ѹде напрів, бо вони охабеля нападки, котри су запрепасцутоци.

По культурній основній базі оцінює ще степен розвинення и проститутного подавлення поєднаного народу. Кед вона поїла по добреї драми, и кед су їй темелі добре фундаментовані, якож є же щицю до постої видіс у сльованих: миролюбивосци и чловечносци.

Зна ще, що культура ю може пірати себе пайці драгу и да ще пірати 'укаже зос услихом. Вона, кед сце да я ѹспіях, вец ще мушкі розвинені помадички. Божжко що юде фінікі, буде вони ще юм так, як по зос пламенем од стами, котри пірати бояні и діораз ще гаші. Сама просвіта мушки має своїх відьох, и од их управлінні буде має успіху або позадовання.

Около ідеїнні дужи мушкі буць токи, котри ю буде розвинені и пінгри по народу. У старих давник часів наука их віддала філозофіям, котрих історія швєта зачинила, да им ще жена нігда не забуду. Яка ѹх дума на початку була? Паче тога: Главна ствар им була да за свою науку придобити молодіж, бо були твердо увири, же кед молодіж буде з їхма, токи можу дужа на успіхів свои, а так исто и у самим народу. Од підїцких філозофіях що их повісали от поганських народіх Греках — Сократ, вони зберегли младеж и так наутоvalи гон немал школу, ик ѹто ми нещка маме. Сократ ѹх учел у полю, у лєше, учи праця тому ѿ чим би их учел виберал и таки места да то можу по баржей довумиц и похопни. Його ѹх іца (педагогії) науки о отковані и пошкі стру модерні наученням вислати нац. Младеж бара слухана свого учителя. У римски и гречески часи учело ще вельо науки як ѿ су: бешедніцтво (реторика), природни науки и т. д. Сократи и Його ученикох держава но церпела и іще меншій ішацела.

Людзі, котри управліяли з державами тримали за них, же су пропага держави, па их оптужовали и т. д. Всіл за свою науку, за котру ѹшили, мушели

умрец. Вони ю не створили вато, да за них добиваю даяки матеріальні хасен, але чиста ідеяна ствар их понукала, да робя на подзвігованю культурним и національним свой народ. Так жу вони помогали, да гілосц и квіморал що наїздала у аристократії греческій и римской викореніх, а чеснощ ща завлада у доме — фамелії. Жадане було велике, але зато бара ческо, да народ и державу помогло. Велька культура, потру мали токи народи, пренадла лем зато же морального живота не було у фамелії. Поганським філозофом ще преткаювало и було им жаль их народі; и як да им ще у вісні преткаювало, ще таке просвіти будзе кончина. Наука добрих наукитечкох не препадла, але напредоала и моціяла. Ученикох було више віцей — котри ѿ зберали около своїх учителькох — водітелькох культури у держави.

Так поєднані як приватні людзі (професіоніссы) провадзили науку ѿ чистого ідеалізму, а вец кед их постало щасці, ішшли до вельших варошох, до богатых людзох державниціх и учeli их дреци ѿ темельных науках за бара малы імені. Токи поучане було приватна ствар и не мали за ціль отховання людзох. Народ — земледізи були премущені сами себе, па и далей були у імхоти и незнаню. Ногати го тримали за роба и слугу в зос їхм роблені що щасці, бо жу вони були газдове и мучителі.

Ію ще тиче отховання народнога подмлатку, токи то ѹще не було. Вони ѿ аж познейше появіло. Держава ѿ познейше почала старац и о тим думац. Основали школи зашеденія, котри ѿ звалілі лінії за хланію. Жена — єзіка немало приступил до науки, бо вона була одредзена за други співари. Вони пропущени мацером, да их вони отховані що мудрейше знаю, да буду добри мацери и державіянки. Щасці им не було допушено. И були би бара карані, кед би лем ябачети, же ѿ щенскі спол так крадути щел інаню приблікаць мужескому сполу. Меджтим християнство преврацело ще и почало указоваш, що женскі пощасти исти способы за живот як и мушки, бо ма исти устрої тіла и душі. СБ як добреї мацери, потра дума добре віховац свободзіцко, потребіс и духовне розвіваше. Вона жа исти думи, яздані и пицікі духовни процесіи як и мушки. (Ту початок борби жени за їй права. Цо наука вода у джевілі часі фемінізм.) Бирба жени за їй права в од давних часох.

У нашим народу ѿ появіло жадане да маме школу досі не скоро.

(Цілесі будзе).

ШВЕТОЧНИ ОТПОЧИВОК

Недзеля XVI.

Еванг. од Мафтея, гл. XXV.,
зач. 105.

*„Добре, рабе благи и
варни, о мяси бил еси ви-
рэл, пад многими тя по-
ставлю“.*

Перша правда ест, же Бог постої, а друга, же Бог праведны судия, котри добро наградзуб, а але каре. То видзиме ясно в нешніго св. евангелия о талантох. Бог подаелел каждой души — людзю — свой талант т. б. дари, а на концу патал од тих рахунок. То ма чекац кажда душа, бо Г. Бог е праведен.

Праведносц Божа стої у тим, же Бог наградзуб и каре по заслуги. У щыцким є найточнейши, же не преврати ані найменьше зло, ані найменьше добре. Кед судзі по патри на то, що хто, але судзі по шерцу, якое воно. Щыцким є добре робя дава щесце, радосц, а на тих до але робя пуща скорб, биду, нужду и муку у тей жері, кельо ала щоробели. То правда нашній віри, о котрой шведочи св. писмо и история родна чловеческаго.

Хто читал св. Писмо тот ана, як Г. Бог поблагословіл Авраама, Іосифа египетскаго, Мойсію пророка, Давіда царя, бо му були віри и послушни. И паш Божествени Откупітель, котри вельо страдал на тым швеце за правду Божу, бул прославлені воскресенiem и

О. М. Мудры.

Длужніци,

попіліце

длужну

претплату!

Нашо претплатніци

Обновелік претплату слідующи п. п.:

Джуся Михаіл, 696. Р. К.	за 1930. р.	100 дин.
Стріббер Михаіл, 273. Коцур	" "	100 "
Рац Данил, 473. Р. К.	" "	40 "
Штрашгар Андрій 1138. Р. К.	" "	50 "
Папяно Янко 969. Р. К.	" "	50 "
Дміла Михаіл 655. Ліордів	" "	100 "
Надь Андрій, Ст. Вербас	" "	100 "
Блашак Михаіл, Мітровіца	" 1929. "	100 "

ТАРГОВИНА

Жито	Дин. 157—162—	Овес	Дин. 127—132—
Кукурица	" 112—115—	Мука 0	Дин. 307—315—
Ярец	" 107—110—	Мука 2	Дин. 280—290—
		Мука 5	Дин. 230—235—

Віходзя раз до тижня, — Цеха на цалі рок 100 динари. — За Америку 4 долари на рок. — Рукописи и други писма треба послац на адресу: „РУСКИ НОВИНИ“ Нови Сад Бејовићева улица број 2. — Претплату на Рус. Нар. Просв. Дружество Р. Крстур. (Бачка).

За редакцию одвітує: Юрий Павич, Војводе Бејовића 2.

Іштампарија „Натошевік“, С. Бисаловић.